

व्यालम्बमश्चित्रव्याघ्रः ॥ २१ ॥ २२ ॥ यथाहृष्टः शौर्येतिजोघृतिर्दोष्यमित्याद्युक्तस्वभावः क्षत्रियः सृष्टोसिधात्रा ॥ २३ ॥ विनीतौअपनीतौक्रोधहर्षौयैस्ते मंदाःक्षत्रियाः ॥ २४ ॥ २५ ॥ स्कंधपर्ययः देहस्यविपर्ययः ॥ २६ ॥ २७ ॥ २८ ॥ ततोदंडयुक्तानीतिदंडनीतिस्तस्यांप्रणीतायांप्रवर्तितायां ॥ २९ ॥ अमक्ष्यन् मक्षयेयुः ॥ ३० ॥ संतर्जिताःफूत्कारेण ॥ ३१ ॥ ३२ ॥ भोगाययालनाय मर्या

नकुलोमूषिकानत्तिविडालोनकुलंतथा ॥ २१ ॥ तानत्तिपुरुषःसर्वान्पशुकालोयथागतः ॥ प्राणस्यान्नमिदं सर्वजंगमंस्थ्यावरंचयत् ॥ २२ ॥ विधानंदैवविहितंतत्रविद्वान्मुह्यति ॥ यथासृष्टोसिराजेंद्रतथाभवितुमर्हसि ॥ २३ ॥ विनीतक्रोधहर्षहिमंदावनमुपाश्रिताः ॥ विनावधंनकुर्वंतितापसाःप्राणयापनं ॥ २४ ॥ उदकेबहवःप्राणाःपृथिव्यांचफलेषुच ॥ नचकश्चिन्नतानंहंतिकिमन्यत्प्राणयापनात् ॥ २५ ॥ सूक्ष्मयोनीनिभूतानितर्कगम्यानिनिकानिचिन्त ॥ पक्ष्मणोपिनिपातेनयेषांस्यात्स्कंधपर्ययः ॥ २६ ॥ ग्रामान्निष्क्रम्यमुनयोविगतक्रोधमत्सराः ॥ वनेकुटुंबधर्माणोदृश्यंतेपरिमोहिताः ॥ २७ ॥ भूमिंभित्वौषधींश्छित्वावृक्षादीनंदजानपशून् ॥ मनुष्यास्तन्वतेयज्ञांस्तेस्वर्गप्राप्नुवंतिच ॥ २८ ॥ दंडनीत्यांप्रणीतायांसर्वेसिद्धांत्युपक्रमाः ॥ कौतेयसर्वभूतानांतत्रमेनास्ति संशयः ॥ २९ ॥ दंडश्चेन्नभवेहोकेविनश्येयुरिमाःप्रजाः ॥ जलेमत्स्यानिवाभक्ष्यन् दुर्बलान्बलवत्तराः ॥ ३० ॥ सत्यंचेदंब्रह्मणापूर्वमुक्तंदंडःप्रजारक्षतिसाधुनीतः ॥ पश्याग्रयश्चप्रतिशाम्यभीताःसंतर्जितादंडभयाज्ज्वलंति ॥ ३१ ॥ अंधंतमइवेदंस्यान्नप्राज्ञायतकिंचन ॥ दंडश्चेन्नभवेहोकेविभजन्साध्वसाधुनी ॥ ३२ ॥ येषिसंभिन्नमर्यादानास्तिकावेदनिंदकाः ॥ तेषिभोगायकल्पंतेदंडेनाशुनिपीडिताः ॥ ३३ ॥ सर्वोदंडजितुल्लोकोदुर्लभोहिशुचिर्जनः ॥ दंडस्यहिभयाद्गीतोभोगायैवप्रवर्तते ॥ ३४ ॥ चातुर्वर्ण्यप्रमोदायसुनीतिनयनायच ॥ दंडोविधात्राविहितोधर्मार्थोभुविरक्षितुः ॥ ३५ ॥ यदिदंडान्नविभ्येयुर्वयांसिश्वापदानिच ॥ अद्युःपशून्मनुष्यांश्चयज्ञाथानिहर्वीषिच ॥ ३६ ॥ नब्रह्मचार्यधीयीतकल्याणीनदुहेतगां ॥ नकन्योद्वहनंगच्छेद्यदिदंडोनपालयेत् ॥ ३७ ॥ विष्वग्लोपःप्रवर्ततभिद्येनसर्वसेतवः ॥ ममत्वंनप्रजानीयुर्यदिदंडोनपालयेत् ॥ ३८ ॥ नसंवत्सरसत्राणिनिष्ठेयुरकुतोभयाः ॥ विधिवद्दक्षिणावंतियदिदंडोनपालयेत् ॥ ३९ ॥ चरेयुर्नाश्रमंधर्मयथोक्तंविधिमाश्रिताः ॥ नविद्यांप्राप्नुयात्कश्चिद्यदिदंडोनपालयेत् ॥ ४० ॥

दायाइतिशेषः ॥ ३३ ॥ ३४ ॥ सुनीतिनयनायविनयप्रापणाय ॥ ३५ ॥ ३६ ॥ कल्याणीअपत्यवतीनदुहेतलोकः उद्वहनंगच्छेत् किंतुव्यभिचरेदेव ॥ ३७ ॥ विष्वग्लोपःसर्वोच्छेदः सेतवोमर्यादाः ममत्वंपरिच्छिन्नंनजानीयुः सर्वःसर्वत्रममत्वंकुर्यादित्यर्थः ॥ ३८ ॥ निष्ठेयुरनुतिष्ठेयुः ॥ ३९ ॥ आश्रिताआश्रमिणः ॥ ४० ॥